

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2010/4943
Karar No : 2016/3787

REKABET KURUMU
Tarih : 10.03.2017
Sayı : 1646

Davacı : Kilitbahir Köyü Tüzel Kişiliği
Vekilleri : Av. Nermin ALKAYA, Av. Seda KOLBAKIR
Ulubatlı Hasan Bulvarı, Hacı İlyas Mah. Alp İş Mrk. No:101
K:10 - BURSA

Davalı : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah. 1597. Cad. No:9 Bilkent / ANKARA
Vekili : Av. Nuran İNAN - Aynı adreste

Davanın Özeti : Çanakkale Boğazı'nda yolcu ve araç taşımacılığı yapan firmaların, alternatif ulaşımın olmadığı bölgede tekelleştikleri ve fahiş fiyat uyguladıkları iddiası üzerine başlatılan önaraştırma sonucunda alınan 23.09.2010 tarih ve 10-60/1256-470 sayılı Rekabet Kurulu kararının davacı Kilitbahir köyü tüzel kişiliğine ilişkin kısmının; köy tüzel kişiliğinin teşebbüs olarak kabul edilemeyeceği, köyün bağımsız karar verebilen ekonomik bir bütünlük olmadığı, iskele kullanım hakkı sözleşmesinin rekabet ihlali oluşturmadığı, şirketlerin boş seferler nedeniyle zarar görmesinin engellenmeye çalışıldığı, hizmet kalitesinin artırılmasının amaçlandığı, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınması gerektiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Köy tüzel kişiliğinin 4054 sayılı Kanun anlamında bir teşebbüs olduğu, iskele kullanım sözleşmelerinde yer alan hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabet ihlali oluşturduğu, muafiyet verilemeyeceği belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ramazan DEMİREL'in Düşüncesi : Davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Mehmet KARAOĞLU'nun Düşüncesi: Dava; "1- a) Çanakkale Boğazındaki hatlarda faaliyet göstermek isteyen firmalarla iskele kullanımına ilişkin olarak imzalanan sözleşmelerde getirilen ve bu firmaların Boğazdaki bazı hatlarda faaliyet göstermelerini yasaklayan sözleşme maddelerinin hizmet pazarlarının paylaşılması sonucunu doğurduğundan bahse konu sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olduğuna,

b) Anılan sözleşmelere aynı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet tanınamayacağına,

c) Bu nedenle Kanun'un 9/3. maddesi uyarınca söz konusu hükümlerin geçersiz olduğu bu yöndeki maddelerin varsa yürürlükte bulunan sözleşmelerden derhal çıkarılarak gerekli değişikliklerin yapılması ve bundan sonraki sözleşmelere bu yönde bir hükme yer verilmemesi yönünde Kilitbahir Köyü Tüzel Kişiliği ve Gestaş Deniz Ulaşım Turizm Ticaret A.Ş.'ye görüş bildirilmesi hususunda Başkanlığın görevlendirilmesine," ilişkin 23.09.2010 tarih

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2010/4943
Karar No : 2016/3787

ve 10-60/1256-470 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 27. maddesinin (a) bendinde, "bu Kanun'da yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya re'sen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanun'da düzenlenen hükümlerin ihlâl edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlâllere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idari para cezaları uygulamak" Rekabet Kurulu'nun görevleri arasında sayılmış; Kanun'un 4. maddesinde de, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kurala bağlanarak en çok rastlanılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma örnekleri belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde ise, maddede sayılan koşulların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve birlik kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, Kurul'un, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi hâlinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasında mevcut bilgi ve belgelerden; Çanakkale Boğazında yolcu ve araç taşımacılığı yapmak isteyen firmalarla iskele kullanımına ilişkin olarak imzalanan sözleşmelerde getirilen ve bu firmaların Boğazdaki bazı hatlarda faaliyet göstermelerini yasaklayan Sözleşme maddelerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edecek şekilde hizmet pazarlarının paylaşılması sonucunu doğurduğu anlaşılmakta olup; davacı hakkında, sabit olan bu duruma iştirak etmiş olması nedeniyle tesis edilen dava konusu işlemde anılan Kanun hükümlerine aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Dava, Çanakkale Boğazı'nda yolcu ve araç taşımacılığı yapan firmaların, alternatif ulaşımın olmadığı bölgede tekelleştikleri ve fahiş fiyat uyguladıkları iddiası üzerine başlatılan önaraştırma sonucunda alınan 23.09.2010 tarih ve 10-60/1256-470 sayılı Rekabet Kurulu kararının davacı köy tüzel kişiliğine ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiştir; 3. maddesinde, teşebbüs, "piyasada mal veya hizmet

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2010/4943

Karar No : 2016/3787

üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" olarak tanımlanmış; 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiştir; 6. maddesinde de, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiştir; Kanun'un 16/2. maddesinde ise, bu Kanun'un 4. ve 6. maddelerinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği sabit olanlara Kanun maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği kurala bağlanmış bulunmaktadır.

4054 sayılı Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde ise, maddede sayılan koşulların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve birlik kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, Kurul'un, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi hâlinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarılabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un "Kurulun Yetkileri" başlıklı 2. Bölümü altında yer alan "İhlâlê son verme" başlıklı 9. maddesinde ise, "Kurul, ihbar, şikâyet ya da Bakanlığın talebi üzerine veya re'sen bu Kanunun 4, 6 ve 7'nci maddelerinin ihlâl edildiğini tespit ederse ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine bu Kanunun Dördüncü kısmında belirtilen hükümler çerçevesinde, rekabetin tesisi ve ihlâlden önceki durumun korunması için yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışları kapsayan bir kararı bildirir.

Meşru bir menfaati olan gerçek ve tüzel kişiler şikâyette bulunabilir.

Kurul, birinci fıkraya göre bir karar almadan önce ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine ihlâlê ne şekilde son vereceklerine ilişkin görüşlerini yazılı olarak bildirir.

Kurul, nihai karara kadar ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda ihlâlden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamını aşmayacak şekilde geçici tedbirler alabilir." düzenlemesine yer verilmiştir. Kanun'un 27. maddesinin (a) bendinde, bu Kanun'da yasaklanan faaliyetler ve hukukî işlemler hakkında, başvuru üzerine veya re'sen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanun'da düzenlenen hükümlerin ihlâl edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlâllere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idarî para cezaları uygulamak Rekabet Kurulu'nun görevleri arasında sayılarak; 40. maddesinde, Rekabet Kurulu'nun re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar vereceği, önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörün elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurul'a yazılı olarak bildireceği; 41. maddesinde, önaraştırma raporunun Kurul'a teslimini takiben Kurul'un

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2010/4943

Karar No : 2016/3787

elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar vereceği belirtilmiş; 43., 44., 45., 46. ve 47. maddelerinde ise Kurul'un soruşturmaya başlaması hâlinde uygulanacak idari usul çerçevesinde delillerin toplanması, tarafların bilgilendirilmesi, tebligat ve cevap verme ve sözlü savunma toplantısına ilişkin kurallara yer verilmiştir.

Kanun'un bu düzenlemelerine göre, soruşturma açılmasına yeterli bilgi ve belge varsa doğrudan soruşturma açılmasına karar verilebileceği, doğrudan soruşturma açılmasına yetecek bilgi ve belge bulunmadığı hâllerde ise daha fazla bilgi veya belge elde edebilmek için önaraştırma yapılabileceği ve önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörün elde ettiği bilgi ve deliller ile önaraştırma raporunun Kurul'ca değerlendirilerek soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verilebileceği, bu iki karar türünden birini verme hususunda Rekabet Kurulu'nun takdir yetkisinin bulunduğu ve bu yetkinin 4054 sayılı Kanun'un 1. maddesinde belirtilen amaçları gerçekleştirme hedefi doğrultusunda kullanılması gerektiği açıktır.

Bu bağlamda, önaraştırma sonucunda rekabet kurallarını ihlâl eden eylem, karar ve anlaşmaların söz konusu olmadığına hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkması hâlinde Kurul'ca soruşturma açılmamasına karar verileceği, ancak önaraştırma sonucu elde edilen bilgi ve delillerin bu sonuca ulaşmaya elverişli olmaması veya yetersizliği hâlinde ise soruşturma açılmasına karar verilmesi gerektiği konusunda duraksamaya yer yoktur.

Başka bir anlatımla, ihbar ve şikâyet başvurularında ileri sürülen iddia ve deliller ile re'sen araştırma sonucunda elde edilen bilgi ve bulguların noksan olduğu ve dolayısıyla önaraştırmaya konu edilen olayın soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde kesin bir kanaate ulaşmaya yetecek ölçüde aydınlatılmadığı hâllerde, Kurulca soruşturma açılmasına karar verilerek 4054 sayılı Kanun'un 43. ve devamı maddelerinde düzenlenen idari usulün uygulanması sonucunda yapılacak değerlendirmenin 48. maddede öngörülen nihai kararlar sonuqlandırılması gerekir.

Aksi takdirde rekabet kurallarının ihlâl edildiğine ilişkin iddialar açıklığa kavuşmadan soruşturma açılmaması yönünde alınan kararın rekabetin korunması amacına hizmet etmeyeceği kuşkusuzdur.

Ancak, bununla birlikte, ihlalin tespit edilememesi ve önaraştırma aşamasında ihlal konusu olayın tamamen açıklığa kavuşturulması imkânının varlığı ihtimalinde; ihlalin soruşturma açılmasını gerektirmeyecek ölçüde hafif olması ve/veya soruşturma açılmadan da ihlalin tüm etkileriye ortadan kaldırılabileceği ya da ihlalin tüm etkileriyle sona erdirilmiş ve anti-rekabetçi zararın telafi edilmiş olması veya yapısal engeller ve yasal düzenlemeler nedeniyle rekabete tam olarak açılmamış pazarlarda ihlal oluşturabilecek davranışların tespit edilmesi hâlinde, Kurul'un soruşturma açılmasına gerek olmaksızın Kanun'da öngörülen diğer tedbirlere başvurabileceği de açıktır.

Dosyanın incelenmesinden; Çanakkale Boğazı'nda yolcu ve araç taşımacılığı yapan firmaların birlikte ve fahiş fiyat uyguladıkları, alternatif ulaşım imkânı olmayan hatlarda tekelleştikleri ve söz konusu pazar gücünü kötüye kullandıkları iddiaları üzerine başlatılan önaraştırma sonucunda alınan dava konusu Kurul kararı ile; liman ve iskele işletmeciliği

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2010/4943
Karar No : 2016/3787

şeklinde ticari faaliyetler yürüten Kilitbahir Köyü Tüzel Kişiliği'nin 4054 sayılı Kanun anlamında bu faaliyetleri itibarıyla teşebbüs olarak kabul edilmesi gerektiği, Kilitbahir'deki Motor Basen Sahası'nın devletin hüküm ve tasarrufunda olmakla beraber Kilitbahir Köy Tüzel Kişiliğine kiralandığı, Kilitbahir Deniz Nakliyat Turizm Tic. Ltd. Şti. (Kilitbahir Ltd.)'nin gerek Gestaş Deniz Ulaşım Turizm Ticaret A.Ş. (Gestaş) ile Koltuk Barınağı iskelesinin, gerekse Kilitbahir Köy Tüzel Kişiliği ile Motor Basen Sahası'ndaki iskelenin kullanımına ilişkin kira sözleşmelerinde ve Erdemler Nakliyat Turizm Petrol Ürünleri Liman İşletmeciliği Tersanecilik İnş. San. Tic. Ltd. Şti. (Erdemler)'in Kilitbahir Köy Tüzel Kişiliği ile Motor Basen Sahası'ndaki iskelenin kullanımına ilişkin kira sözleşmelerinde "Sefer Yapılacak Mevkii" başlıklı maddede Çanakkale-Eceabat arasında sefer düzenlenmesinin yasaklandığı ve buna aykırı hareketin sözleşmenin feshine neden olacağına belirtilmiş, Kilitbahir Köy Tüzel Kişiliği'nin iskelelerin kiralanmasına ilişkin olarak arabalı vapur ve feribot taşımacılığı yapan teşebbüslerle yaptığı sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde rekabeti sınırlayıcı teşebbüsler arası anlaşma niteliğinde olduğu, Kilitbahir köyü Muhtarı ile yapılan görüşmelerden bu maddenin konuluş amacının yalnızca Çanakkale-Eceabat hattında faaliyet gösteren Gestaş ve sahibi İl Özel İdaresi ile rekabete girmemek olduğunun anlaşılması ve Gestaş Yönetim Kurulu Başkanlığını yapan Çanakkale Valisi ile yapılan görüşmede de iskele kiralama sözleşmelerinde yer alan söz konusu hükmün makul bir gerekçesinin bulunmadığının belirtilmesi hususları birlikte değerlendirildiğinde 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınamayacağı belirtilerek, Çanakkale Boğazı'ndaki hatlarda faaliyet göstermek isteyen firmalarla iskele kullanımına ilişkin olarak imzalanan sözleşmelerde getirilen ve bu firmaların Boğazdaki bazı hatlarda faaliyet göstermelerini yasaklayan sözleşme maddelerinin hizmet pazarlarının paylaşılması sonucunu doğurduğundan, bahse konu sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olduğuna, anılan sözleşmelere aynı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet tanınamayacağına, bu nedenle Kanun'un 9/3. maddesi uyarınca söz konusu hükümlerin geçersiz olduğu, bu yöndeki maddelerin varsa yürürlükte bulunan sözleşmelerden derhâl çıkarılarak gerekli değişikliklerin yapılması ve bundan sonraki sözleşmelerde bu yönde bir hükme yer verilmemesi yönünde Kilitbahir Köyü Tüzel Kişiliğine görüş bildirilmesi hususunda Başkanlığın görevlendirilmesine karar verildiği anlaşılmaktadır.

İskele kullanımına ilişkin olarak teşebbüslerle imzalanan sözleşmelerin "Sefer Yapılacak Mevkii" başlıklı maddelerinde benzer şekilde Çanakkale-Eceabat arasında sefer düzenlememe şartı getirilmesinin Çanakkale Boğazı'ndaki denizyolu taşımacılığında rekabeti engellediği, Kilitbahir İskelesi'nin kullanımına ilişkin olarak Kilitbahir Köy Tüzel Kişiliği ile yapılan kira sözleşmelerinde de aynı hükümlere yer verildiği, denizyolu taşımacılığının alt yapısı konumunda olan iskelelerin kullanımının başka bazı hatlarda faaliyet göstermeme şartına bağlanmasının ilgili pazarda rekabetin sınırlanması ve pazarın paylaşılması sonucunu doğurduğu, davacı köy tüzel kişiliğinin taraf olduğu sözleşmelerde yer alan söz konusu hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabet ihlali oluşturduğu anlaşılmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2010/4943
Karar No : 2016/3787

Bu durumda; Çanakkale Boğazındaki hatlarda faaliyet göstermek isteyen firmalarla iskele kullanımına ilişkin olarak imzalanan sözleşmelerde yer alan ve bu firmaların Boğazdaki bazı hatlarda faaliyet göstermelerini yasaklayan maddeler pazarın paylaşılması sonucunu doğurduğundan 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olduğu, anılan sözleşmelere aynı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet tanınamayacağı, bu nedenle Kanun'un 9/3. maddesi uyarınca söz konusu hükümlerin geçersiz olduğu, bu yöndeki maddelerin varsa yürürlükte bulunan sözleşmelerden derhâl çıkarılarak gerekli değişikliklerin yapılması ve bundan sonraki sözleşmelerde bu yönde bir hükme yer verilmemesi yönünde Kilitbahir Köyü Tüzel Kişiliği'ne görüş bildirilmesi hususunda Başkanlığın görevlendirilmesine yönelik dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; davanın **REDDİNE**, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 123,50.-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 1.800,00.-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra istemi hâlinde davacıya iadesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 18.11.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat ÖZGÜR	Zümrüt ÖDEN	Dr. Hasan GÜL	Doç. Dr. Gürsel ÖZKAN	Fatih Mehmet ALKIŞ

Yargılama Giderleri	:	
Toplam Harç	:	64,50.-TL
Posta Gideri	:	59,00.-TL
Toplam	:	123,50.-TL

